

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
<http://www.onderwijsinspectie.be>

Verslag over de doorlichting van KOGEKA 2 te Geel

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	116855-116871-123687
	Instellingsnummer	116855
	Instelling	KOGEKA 2
Directeur		Hilde VAN DE VLIET
Adres		Technische-Schoolstraat 52 - 2440 GEEL
Telefoon		014-57.85.50
Fax		014-57.85.51
e-mail		sintjozefinstituut@kogeke.be
website/URL		http://www.sjgeel.be
	Bestuur van de instelling	61523 - K.O. Geel-Kasterlee te GEEL
Adres		Technische-Schoolstraat 52 - 2440 GEEL
	Scholengemeenschap	111534 - SGKSO KOGEKA te GEEL
Adres		Technische-Schoolstraat 52 - 2440 GEEL
	CLB	114975 - Vrij CLB Kempen te TURNHOUT
Adres		Korte Begijnenstraat 18 - 2300 TURNHOUT
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/03/2012, 20/03/2012, 21/03/2012, 22/03/2012, 23/03/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/03/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	19/04/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marie-Rose Van Nooten
	Teamleden	Dirk Diepers Alex Maes Walter Van den Brandt Chris Van Woensel William Vroonen
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Structuuronderdeel: Bouw in de tweede graad bso en Ruwbouw in de derde graad bso	7
3.2 Structuuronderdeel: Hout in de tweede graad bso en Houtbewerking in de derde graad bso	8
3.3 Structuuronderdeel: Houttechnieken in de tweede en derde graad tso	10
3.4 Structuuronderdeel: Decoratie en restauratie schilderwerk in de derde graad bso ..	12
3.5 Structuuronderdeel: Chemie in de derde graad tso	13
3.6 Basisvorming: Frans in Bouw, Hout in de tweede graad bso	14
3.7 Basisvorming: Frans in Houttechnieken in de tweede en derde graad tso en Chemie in de derde graad tso	15
3.8 Basisvorming: Project algemene vakken (pav) in Hout, Bouw in de tweede graad bso, Houtbewerking, Ruwbouw, Decoratie en restauratie - schilderwerk in de derde graad bso	17
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Professionalisering	19
4.2 Evaluatie	22
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	24
5. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	26
5.1 Wat doet de school goed?	26
5.2 Wat kan de school verbeteren?	26
5.3 Wat moet de school verbeteren?	26
6. ADVIES	27
7. REGELING VOOR HET VERVOLG	27

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een apart verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
-

instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Meer informatie over de kwaliteitwijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Hoewel de school aangeeft uniformiteit na te streven is er nog een weg te gaan op het vlak van gelijkgerichtheid in de leerplanrealisatie, de evaluatie en de vakgroepwerking. De scholengemeenschap (SG) KOGEKA (Katholiek Onderwijs Geel-Kasterlee) bestaat uit de KOGEKA-stichting voor o.a. het beheer van de eigendommen en de vzw KOGEKA. De SG wordt geleid door één schoolbestuur en telt zes vestigingsplaatsen: het Sint-Aloysiusinstituut (SAG), 't Peperstraatje (PEP), het Sint-Dimpnacollege, het Sint-Maria-Instituut, het Sint-Jozefinstituut en het Sancta Maria Instituut (SMK). Dit verslag handelt over de bovenbouw van de campus Sint-Jozefinstituut, verbonden aan de administratieve scholen KOGEKA 2, 4 en 7. De eerste graad wordt niet opgenomen in de doorlichting. Het studietoerbod is onderverdeeld in de departementen Hout-bouw, Landbouw, Mechanica-elektriciteit en Voeding. De SG KOGEKA stuurt de algemene diensten aan zoals o.a. aankoop, financiën, ICT, personeel, preventie, secretariaat en technische bijstand. Het schoolbestuur, de officiële schooldirecteurs (waaronder de algemene directeur van de campus) hebben aangegeven een pedagogisch geheel te vormen, o.a. door het aanbod van de complementaire vakken op elkaar af te stemmen en een gemeenschappelijk schoolreglement te gebruiken. Sinds de herstructurering heeft de campus een gezamenlijk opvoedingsproject uitgewerkt, gebaseerd op kwaliteitsonderwijs, levensecht onderwijs, welbevinden en de betrokkenheid van leerlingen en personeel.

De school telt zeer weinig leerlingen van allochtone herkomst of met een thuistaal anders dan Nederlands.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van de vakken Frans, project algemene vakken en vakken van het specifieke gedeelte in een aantal geselecteerde studierichtingen. In de studierichting Chemie van het tso valt de kwaliteitsvolle leerplanrealisatie op voor de vakken van het specifiek gedeelte. De leerplanrealisatie voldoet echter niet voor de vakken TV mechanica/hout en TV/PV hout in de tweede graad van het tso Houttechnieken; TV houtmechanica/elektromechanica en TV/PV/stage hout in de derde graad van het tso Houttechnieken; TV/PV hout in de tweede graad van het bso Hout en TV/PV/stage hout/meubelmakerij/schrijnwerkerij in de derde graad bso Houtbewerking. In de overige doorgelichte vakken/studierichtingen worden de leerplandoelstellingen en/of vakgebonden eindtermen in voldoende mate gerealiseerd, maar kan het leerrendement nog worden verhoogd.

Het onderzoek naar de aanvangsbegeleiding, de deskundigheidsbevordering, de leerbegeleiding, de evaluatie- en de rapporteringspraktijk toont aan dat de aansturing en de opvolging door het schoolbeleid op heel wat punten coherentie mist en bijgevolg onvoldoende gelijkgericht wordt ingevuld.

De kwaliteitszorg is momenteel onvoldoende zichtbaar. De werking van vak- en werkgroepen wordt nog niet vanuit de toepassing van de PDCA²-cirkel georganiseerd, zoals de scholengemeenschap stelt. De aansturing en werking van sommige vakgroepen zijn voor verbetering vatbaar.

De conclusie voor de drie onderzoeksvragen die in het kwaliteitsdecreet centraal staan leidt tot een beperkt gunstig advies. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat niet alle leerplandoelstellingen bereikt worden. Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat de school er niet toe komt om de kwaliteit van haar processen te onderzoeken en te bewaken. Het onderzoek naar het algemeen beleid geeft aan dat de school onvoldoende beleidskracht toont om haar werking kwaliteitsvol in te vullen.

² Plan, Do, Check, Act

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 bso Bouw	pav Frans	vakken specifieke gedeelte
Graad 2 bso Hout	pav Frans	vakken specifieke gedeelte
Graad 2 tso Houttechnieken	Frans	vakken specifieke gedeelte
Graad 3 bso Decoratie en restauratie schilderwerk	pav	vakken specifieke gedeelte
Graad 3 bso Ruwbouw	pav	vakken specifieke gedeelte
Graad 3 bso Houtbewerking	pav	vakken specifieke gedeelte
Graad 3 tso Chemie	Frans	vakken specifieke gedeelte
Graad 3 tso Houttechnieken	Frans	vakken specifieke gedeelte

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Structuuronderdeel: Bouw in de tweede graad bso en Ruwbouw in de derde graad bso

Voldoet

Motivering

- Van deze structuuronderdelen werden de vakken met administratieve benamingen PV bouw, TV bouw, PV/TV stage bouw en TV bouw/elektromechanica doorgelicht. De school gebruikt eigen pedagogische vakbenamingen. De leerplandoelstellingen van het specifieke gedeelte worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De jaarplannen zijn sterk verschillend uitgewerkt en maken niet duidelijk of alle leerplandoelen en leerinhouden zijn opgenomen. De planningsmethodiek fungeert niet als een dynamische werkinstrument waarin ook de integratie duidelijk zichtbaar is.
- In de tweede graad zijn heel wat zinvolle en geïntegreerde projectbundels ontwikkeld die telkens een overzicht geven van de bereikte doelen. De implementatie van de projecten is van een behoorlijk niveau en aangepast aan het beheersingsniveau van het opleidingsprofiel.
- De leerlingen van het eerste leerjaar van de derde graad werken vooral bouwknoppunten van een eengezinswoning uit. De werkplaats is zo georganiseerd dat de leerlingen samengestelde bouwprojecten met topgevels kunnen metselen. Betonstaalvlechten en bekistingsoefeningen zijn veelal geïntegreerd in de bouwprojecten. In samenwerking met het FVB³, het RTC⁴ en firma's uit de regio worden onder andere 'systeembekistingen' tijdens een driedaagse opleiding aangeleerd. De leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad voeren voornamelijk werken uit op het schooldomein. Hiermee wil het lerarenteam levensechtheid benaderen. Sinds dit schooljaar is 'duurzaam bouwen' met enige voorzichtigheid opgenomen in het programma. Binnen dit domein zijn nog heel wat groeikansen mogelijk. Om de bouwtechnische inzichten te verruimen worden regelmatig bedrijfsbezoeken georganiseerd.
- De bouwtechnische cursussen zijn in een aantal thema's ingedeeld. Ze zijn meestal verzorgd en op het niveau van de leerlingen uitgewerkt. Voor onder andere de montage en het gebruik van steigers worden leerboeken gebruikt. Hoewel de link met specifieke bouwsituaties nog beter kan worden gelegd, wordt het vak TV 'toegepaste elektriciteit en toegepaste mechanica' aanschouwelijk gebracht in een goed uitgewerkte cursus. De leerlingen volgden de voorbije jaren de VCA⁵-opleiding met het behalen van het certificaat als doel.
- De school beschikt over de minimale materiële vereisten zowel qua infrastructuur als uitrusting. De werkplaatsgrootte voldoet omdat de leerlingen van het laatste jaar steeds opdrachten op de campus uitvoeren. De attitude is niet bij iedereen even sterk om het dragen van een veiligheidshelm te verplichten. De afdeling beschikt over een bescheiden ingericht vaklokaal dat nauwelijks bijdraagt om de lessen met hedendaagse didactische panelen en materialen te ondersteunen. De apparatuur en de software voor topografie voldoen.
- Tijdens de acht weken blokstage maken de leerlingen kennis met verschillende bouwbedrijven. Het is zinvol dat de stagedoeboeken van de meeste leerlingen foto's

³ FVB: Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid

⁴ RTC: Regionaal Technologie Centrum

⁵ VCA: Veiligheidschecklist voor Aannemers

van de uitgevoerde werken bevatten. Een stage-activiteitenlijst wordt niet opgesteld.

- De stageprojecten maken deel uit van de geïntegreerde proef. De dossiers zijn van behoorlijk niveau en ze omvatten degelijke bouwtechnische inhoud die spijtig genoeg niet of nauwelijks gerelateerd zijn aan de bouwprojecten uitgevoerd op school. De opdrachtomschrijving is zwak.
- Gespreide evaluatie met examenperiodes is sinds dit schooljaar vervangen door permanente evaluatie. Deze evaluatievorm wordt nog vrij traditioneel opgevat en leraarafhankelijk verschillend toegepast. De evaluatieverhouding tussen attituden en realisaties is buiten proportie (respectievelijk 60/40 %). In de praktijkles wordt een werkkaart gebruikt met de acties die de individuele leerling heeft uitgevoerd. In de tweede graad is het evaluatiesysteem transparant en de leraren gebruiken remediërsfiches. De projectbundels eindigen met een zelfevaluatie en een evaluatie over de geziene praktisch-technische inhoud. In de derde graad zijn de evaluatievragen niet altijd leerplandoelstellingsgericht. Per werkstuk worden de bereikte deelvaardigheden en de ingeschatte scores op een evaluatiefiche bijgehouden. Duidelijke criteria worden niet toegepast.

Ook tijdens de procesevaluatie van de geïntegreerde proef gaat veel aandacht naar attituden. De productevaluatie bestaat uit een presentatie en het bevragen van kennis en de praktische vaardigheden. De toegekende puntenverhoudingen stemmen onvoldoende overeen met het profiel van de studierichting en zijn niet in verhouding met de bestede tijd. Na de stage wordt het evaluatieluik niet altijd ingevuld.

- De vakgroep vergadert drie maal per schooljaar. Het team is flexibel en dynamisch ingesteld. Sommige leraren zetelen in leerplancommissies of pedagogische werkgroepen. Het volume nascholingen is vrij goed. Om de leeractiviteiten wat te versterken en de ondersteuning bij de leerlingen te verhogen experimenteert de afdeling met het tijdelijk aanstellen van tutores.

3.2 Structuuronderdeel: Hout in de tweede graad bso en Houtbewerking in de derde graad bso

Voldoet niet

Motivering

- Van deze structuuronderdelen werden de vakken met administratieve benamingen PV en TV hout en PV, TV en stage hout/meubelmakerij/schrijnwerkerij onderzocht. De school hanteert meerdere pedagogische vakbenamingen voor de organisatie van de lesopdrachten. De leerplandoelstellingen van dit specifiek gedeelte worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De aanleiding voor dit advies gunstig beperkt in de tijd is voornamelijk de gebrekkige veiligheidsvoorzieningen aan tal van machines die de realisatie van bepaalde doelstellingen sterk belemmert of onmogelijk maken. Ondanks de professionele vakbekwaamheid van de leraren wordt het leerplanconcept niet door iedereen even zorgvuldig geïmplementeerd en krijgen een aantal fundamentele doelen te weinig of geen aandacht.
- De leerplanstudie gebeurt te oppervlakkig en vertaalt zich in onevenwichtige jaarplannen die innovatie en volledigheid missen. De graduele aanpak die bij bepaalde doelen vereist wordt, is soms moeilijk te achterhalen. De integratie van de doelen wordt in de meeste jaarplannen te beperkt bewaakt, zodat de samenhang van kennis, vaardigheden, attituden en inzichten gehypothetiseerd wordt. Niettegenstaande er projecten zijn die met diepgang onderwezen worden, vertoont de programmatie hiaten. Zo zijn de extra opdrachten, voorgesteld door het schoolbeleid, niet altijd ontwikkeld in functie van de leerplandoelstellingen of worden ze aan een verkeerde klasgroep toegewezen. Er kan nauwelijks worden aangetoond welke competenties iedere leerling heeft bereikt.
- In de tweede graad wordt het ontwikkelen van de handvaardigheid als een belangrijk uitgangspunt gesteld. Een aantal projecten wordt 'op schaal' gerealiseerd waardoor de

leerlingen een verkeerde beeldvorming van de gangbare maatverhoudingen van houtconstructies krijgen. Het ontwikkelen van niet-functionele realisaties is onverantwoord, zeker wanneer de milieuproblematiek en de ongecontroleerde bosontginning ter discussie staan. In de ontwerpfase wordt het aannemen van een milieubewuste attitude niet opgenomen. De moeilijkheidsgraad van 'een stoel' is te hoog om als oefening in een eerste leerjaar van de tweede graad op te nemen. In het tweede leerjaar is een aantal projectdossiers goed uitgewerkt en behoren de oefeningen tot het beheersingsniveau van de leerlingen. De afwerkingsgraad is meestal aanzienlijk.

- Over de beide graden heen gaat de meeste aandacht naar het construeren van massief meubilair of plaatmaterialen interieurelementen, waarvan de leerplandoelstellingen doorgaans op een zinvolle wijze worden bereikt. Door dit overaanbod worden de basiscompetenties van hedendaagse volwaardige schrijnwerkuitvoeringen, opgenomen in 'het kader' van het leerplan van de derde graad, niet volledig bereikt. Slechts een heel beperkt aantal leerlingen heeft een houten buitenraam geproduceerd en geplaatst. Een eenvoudige trap wordt door een deel van de leerlingen niet gerealiseerd. Het toepassen van afwerkingstechnieken beperkt zich tot enkele manuele bewerkingen.
- De opdrachten van de geïntegreerde proeven zijn meestal sterk uiteenlopende externe projecten die niet altijd representatief zijn voor het profiel van de opleiding. De dossiers zijn degelijk uitgewerkt. De leerlingen van de derde graad kiezen grotendeels zelf hun blokstageplaatsen in functie van een eventuele latere tewerkstelling.
- De gebouweninfrastructuur is zowel bouwtechnisch als qua ruimte een goede behuizing voor de houtafdeling. Daarentegen mist de interne organisatie van de montagewerkplaatsen een ordelijke structuur. Hoewel de afdeling beschikt over een grote stockageruimte bevat ieder atelier opslagplaatsen die het makkelijk, veilig en kwaliteitsvol werken verhinderen. Eveneens zijn de loopzones in de machinezalen niet afgebakend. Voor de tweede graden is het niet mogelijk om de eerste machinale bewerkingen aan te leren in een aparte stillere omgeving. Het ontbreken van dit pedagogisch comfort maakt het voor de leraar moeilijk om deze praktische vaardigheden aan te leren en dit brengt het geconcentreerd luisteren van de leerlingen in het gedrang.
- Een groot deel van de conventionele machines is verouderd en onvoldoende beveiligd. De afscherming van bewegende delen en draaiende snijgereedschappen is bij meerdere machines ontoereikend. Van een paar machines zijn de aangebrachte beveiligingen in slechte staat of moeilijk instelbaar. Sommige machineonderdelen vragen een dringende revisie en er is nood aan een periodiek onderhoudsprogramma van het machinepark. Alle doelstellingen die kaderen binnen het veilig organiseren van de werkomgeving en het veilig instellen en bedienen van de machines kunnen nauwelijks of niet behaald worden. De school beschikt over een degelijke CNC⁶-machine en er zijn mogelijkheden om ICT⁷-vaardigheden aan te leren. Het toepassen van CAD⁸/CAM⁹ en CNC-technieken zijn voorbehouden voor de derde graad en worden met de nodige voorzichtigheid ingebouwd in de opleiding. De voorziening van kleine apparatuur en gereedschappen beantwoordt aan de verwachtingen.
- De vakwerkgroep komt een aantal keren per schooljaar samen en bespreekt naast technische thema's ook pedagogisch-didactische onderwerpen. Vanaf dit schooljaar worden de nascholingen ernstiger aangepakt. Een behoefteanalyse is niet uitgevoerd.
- Zowel in de praktijk als in de technische lessen zijn de werkvormen vrij traditioneel. Aandacht voor de kwaliteiten van de leerlingen ontgaat de leraren niet. Uit een beperkte steekproef blijkt dat de leerlingen goed begeleid worden en dat ze steeds

⁶ CNC: Computer Numeric

⁷ ICT: Informatie en Communicatie Technologie

⁸ CAD: Computer Aided Design

⁹ CAM: Computer Aided Manufacturing

kunnen rekenen op ondersteuning of remediëring. Om de leerlingen te motiveren krijgen ze sporadisch de kans om voorstellen in het kader van het project te formuleren. De leerlingen beschikken over redelijk goed uitgewerkte cursussen, maar uniformiteit ontbreekt. De inrichting van het vaklokaal en het bescheiden aantal didactische stukken zijn voor de leerlingen weinig inspirerend.

- Vanaf dit schooljaar opteert de school voor permanente evaluatie. Deze methodiek zit duidelijk nog in een aanvangsfase. De evaluatiepraktijk is slechts gedeeltelijk valide omdat de bereikte leerplandoelstellingen maar in een bepaalde mate worden gecheckt. De cijfertotalen tussen attitudes en realisaties variëren en zijn niet in verhouding tot het volume doelen (respectievelijk vanaf 70/30 %). Veelal zijn de evaluatiemomenten niet gebaseerd op duidelijke criteria. De scores van de geïntegreerde proef komen eveneens op het rapport.

3.3 Structuuronderdeel: Houttechnieken in de tweede en derde graad tso

TV, PV hout en TV mechanica/hout in de tweede graad

Voldoet niet

TV elektriciteit/elektromechanica/hout in de tweede graad

Voldoet

TV hout/mechanica/ elektromechanica en TV, PV en stage hout in de derde graad

Voldoet niet

Motivering

- In de tweede graad werden de vakken van het specifiek gedeelte met administratieve benamingen TV en PV hout, TV elektriciteit/elektromechanica/hout en TV mechanica/hout doorgelicht. Een aantal doelen van de cluster 'organisatie' wordt onderwezen in het aparte vak 'technisch tekenen'. In de derde graad richtte het onderzoek zich tot de vakken TV hout/mechanica/elektromechanica en TV, PV en stage hout. De clusters 'onderzoek' en 'organisatie' worden gedifferentieerd in zeven aparte vakken. Het niet-diepgaand bewaken van de eigenheid van het opleidingsprofiel en de onveilige toestand aan meerdere machines in de werkplaats zijn de aanleiding voor het voorbehoud. De leerplandoelstellingen van dit specifiek gedeelte worden in onvoldoende mate gerealiseerd. Als uitzondering hierop stemt de invulling van het vak TV elektriciteit overeen met de verwachtingen van het leerplan.
- De integratie van leerstofgehelen wordt in het leerplan van de tweede graad als een fundamenteel uitgangspunt omschreven. In het leerplan van de derde graad is het vertrekpunt de te bereiken 'globale competenties', waar kennis, vaardigheden, attitudes en zelfevaluatie als een samenspel wordt aangeboden. Deze leerplanvisies zijn nauwelijks terug te vinden in de jaarplannen en komen onvoldoende tot uiting in verscheidene projecten. De planningsinstrumenten worden niet gebruikt om ideeën en strategieën doordacht te ordenen in een leerlijn.
- Om de vakkeninhoud vorm te geven wordt er te weinig gereflecteerd over het profiel van deze techniekenopleiding en worden de leerplandoelstellingen onvoldoende doorgrond om een behoorlijk niveau na te streven. Het 'analyseren' van schrijnwerk-, meubel- en interieurconstructies, ook tijdens de praktijkles, wordt in beide graden niet als een essentiële toepassingsvorm aangewend om de leerlingen tot inzichten te brengen en om verdieping te geven. De leerlingen worden zelden uitgedaagd om zoekstrategieën op te starten en om creatieve en innoverende vernieuwingen in de concepten te brengen. Het proefondervindelijk onderzoeken van constructies, verbindings-, bevestigings- en afwerkingstechnieken is te oppervlakkig uitgewerkt. De bereikte competenties van de individuele leerling kennen te weinig diepgang en zijn soms moeilijk aantoonbaar. Hierdoor zijn de verschillen van bepaalde leerstofdelen en vooral van de praktijkoefeningen met het beroepsonderwijs eerder vaag.

- In een aantal projecten is wel een aanzet van integratie terug te vinden, maar de inhouden van 'machines', 'werkmethode', 'evaluatie', 'constructie' en 'tekenen' zijn dikwijls te zwak ingevuld. Soms ontgaat de aandacht voor de stabiliteit, de ergonomie en de vormgeving van de uitvoering. De projecten op schaal bemoeilijken het inschatten van ware grootteverhoudingen en hebben geen functionele eindbestemming. Het afwerkingsniveau van de werkstukken kan soms beter.
- De leerplandoelstellingen van het vak TV mechanica in de tweede graad worden niet geïmplementeerd binnen het kader van de hoofddoelstelling. Dit betekent dat de link met concrete situaties en toepassingen binnen de wereld van de houtverwerkende nijverheid nauwelijks wordt opgenomen tijdens het lesgebeuren en helemaal niet in het aangereikte cursusmateriaal.
- Bepaalde cursussen zijn behoorlijk uitgewerkt zoals de thema's over houtskeletbouw, ramen, deuren en initiatie CNC. Andere leerstofdelen, zoals de cursus machineleer met sterk verouderde veiligheidsinstructiekaarten, zijn dringend aan vernieuwing toe. Het vak stijl leert vooral een terugblik op de courante kunststijlperiodes, maar geeft weinig inhoud over recente interieurinrichtingen en architecturale tendensen. De integratie van duurzame constructiesystemen zit in een aanvangsfase. Bij de zelfgemaakte cursussen ontbreekt uniformiteit. Voor een aantal thema's wordt een beroep gedaan op boeken van onder andere het OCH¹⁰ en het FVB¹¹. Het introduceren van vernieuwende werkvormen in de lespraktijk is schaars.
- De geïntegreerde proef beperkt zich tot het uitwerken van een dossier. De opdrachtomschrijving is niet opgenomen en veelal ontbreekt diepgang. Een link met een praktijkrealisatie wordt niet gemaakt. De geïntegreerde proef brengt geen totaalbeeld van het opleidingsprofiel. Het geven van een meerwaarde aan de blokstages voor een techniekrichting wordt niet onderzocht. Het stagemapje bevat onder 'eigen verwachtingen' weinig stimulerende elementen voor de leerlingen en de stageactiviteiten zijn te algemeen geformuleerd.
- De infrastructuur van de leslokalen is zeer behoorlijk, maar de materiële middelen voldoen niet. Een groot deel van de conventionele machines zijn verouderd en beantwoorden niet aan de vigerende veiligheidsregulering. Van sommige in dienst gestelde machines ontbreken de basisveiligheden. Hierdoor kunnen tal van doelstellingen slechts gedeeltelijk of niet bereikt worden. De loopzones zijn niet afgebakend en op een paar plaatsen ontbreken de veiligheidsinstructiekaarten. Het veilig aanleren van de elementaire houtbewerkingsmachines in de tweede graad gebeurt niet in een rustige omgeving zodat de aandacht van de leerlingen verloren gaat. De school beschikt over een degelijke CNC-machine en voor het bijbrengen van ICT-vaardigheden zijn meerdere computerklassen ter beschikking. Naast het manueel schetsen wordt CAD al vanaf de tweede graad toegepast.
- Het vaklokaal straalt geen krachtige leeromgeving uit, om de lessen aanschouwelijk te brengen. De inrichting maakt het moeilijk om eenvoudige proeven over de fysische eigenschappen van het hout uit te voeren. Er is geen mogelijkheid om spuittechnieken toe te passen. Eveneens is er in de aparte lokalen voor de vakken TV elektriciteit¹² te weinig en voor TV mechanica¹³ geen didactisch materiaal voorzien.
- De vakwerkgroep van het studiegebied hout wordt zelden gesplitst per onderwijsniveau. Zowel technische onderwerpen als pedagogisch-didactische onderwerpen worden geagendeerd. Vanaf dit schooljaar is de invulling van de nascholingen beter, maar is nog niet gebaseerd op een behoefteanalyse.
- De evaluatiepraktijk is een combinatie van gespreide evaluatie aangevuld met examenperiodes. Doorgaans zijn de toets- en examenvragen beperkt afgestemd op de leerplandoelstellingen. Hierdoor is de evaluatiepraktijk gedeeltelijk valide. Veelal zijn de

¹⁰ OCH: Opleidingscentrum Hout

¹¹ FVB: Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid

¹² Vaklokaal H309

¹³ Vaklokaal A304

evaluatiemomenten vrij klassiek opgevat en niet gebaseerd op duidelijke criteria. Jaarlijks stromen enkele leerlingen door naar het hoger onderwijs waarvan de participatiegraad beduidend lager is dan het Vlaamse gemiddelde, maar waarvan het studiesucces wel vergelijkbaar is. De doorstroming naar de arbeidsmarkt wordt bescheiden opgevolgd.

3.4 Structuuronderdeel: Decoratie en restauratie schilderwerk in de derde graad bso

PV + Stage Schilderen en decoratie en PV + Stage Schilderen en decoratie

Voldoet

Motivering

- De voorgelegde leraren- en leerlingendocumenten - jaarplannen, evaluatiebladen, cursussen, jaaropdrachten, toetsen, agenda's, werkmappen, dossiers van de geïntegreerde proef (GIP) en stagemappen - tonen aan dat de minimumdoelen en heel wat leerinhouden van het vigerende leerplan op een zeer behoorlijk niveau worden gerealiseerd (D/2006/0279/053).
- Zowel in de technische als praktijkvakken worden alle leerstofcomponenten geïntegreerd en projectmatig aangeboden. Bereidheid om te leren, leerplangerichtheid en goeddoordachte leerstofbehandeling kenmerken het lerarenteam en garanderen het aanbieden van kwaliteitsonderwijs in deze richting.
- De jaarplannen worden opgemaakt na grondige leerplanstudie. Samen met de 'kruistabellen' – documenten die de leerplandoelstellingen aan het jaarprogramma linken – stellen zij de leraren in staat om hiaten in de leerplanrealisatie te detecteren en weg te werken. De invulling van de planningsdocumenten verloopt gecoördineerd, wat zowel de horizontale als de verticale samenhang versterkt. Alle technische en praktische leerstofcomponenten zijn in een gezamenlijke verticale leerlijn duidelijk herkenbaar opgenomen in zowel de jaarplannen, de projectbundels, de leerlingendocumenten als het cursusmateriaal.
- De frequentie van het formeel vakgroepoverleg is de jongste jaren laag. Zowel pedagogisch-didactische als praktisch-organisatorische thema's worden er geagendeerd.
- Het atelier biedt ruimte aan maximaal een vijftiental leerlingen en de materiële uitrusting beantwoordt in grote lijnen aan de minimumvereisten van het leerplan. Bij gebrek aan een adequaat ventilatiesysteem kan in de praktijklokalen geurhinder optreden als leerlingen met solventen werken. Producten met gevaarlijke eigenschappen worden in een afgescheiden stockageruimte - in brandvrije kasten met luchtafzuiging - opgeslagen. De kasten zijn echter niet voorzien van zelfsluitende deuren, cilindersloten en aangepaste pictogrammen. De leerlingen beschikken over kleedkamers met individuele lockers, maar in de ruimtes zijn geen wasbakken met stromend water aanwezig.
- De leerlingenbegeleiding verloopt individueel of klassikaal. Het leerproces wordt degelijk onderbouwd aan de hand van uitgebreid cursus- en documentatiemateriaal en gefaseerd opgebouwde projectbundels.
- De evaluatiepraktijk wordt procesgericht ingevuld en spoort met het didactisch concept van het leerplan. In de totaalscores worden, naast de beoordelingen van het praktisch werk, ook punten van schriftelijke bevestigingen rond de theoretische leerstofgehelen en appreciaties van een aantal algemene en vakspecifieke attitudes verrekend. Na elke opdracht wordt aan de leerlingen gevraagd om het eigen werk te evalueren.
- De GIP loopt over het hele schooljaar, parallel met of in het verlengde van de jaaropdrachten. De informatiebundel van de proef is overzichtelijk samengesteld, maar kan op een aantal punten nog aanzienlijk worden verbeterd. De evaluatieprocedure en -criteria of een werkplanning zijn er bijvoorbeeld niet in opgenomen. De

leerlingendossiers geven een overzicht van alle, tijdens de realisatie van de proef toegepaste, technieken en productieprocessen.

- Bij wijze van introductie in de beroepsrealiteit volgen de leerlingen jaarlijks twee blokstages met een totale duur van vijf lesweken.

3.5 Structuuronderdeel: Chemie in de derde graad tso

Voldoet

Motivering

- Onderstaande vaststellingen slaan op het specifiek gedeelte van de studierichting. Het betreft de vakken TV toegepaste biologie, TV toegepaste chemie (analytische chemie, chemische technologie, organische chemie), TV toegepaste fysica, het praktijkgedeelte van deze vakken (laboratorium), de geïntegreerde proef (GIP) en de stage.
- De leerlingendocumenten en de bijgewoonde lessen getuigen van een degelijk studiepeil en van een verantwoorde spreiding van de lestijd over de leerinhouden. De leerplanrealisatie is goed tot uitstekend, behalve voor de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode¹⁴ in toegepaste biologie, organische chemie en toegepaste fysica¹⁵. De oorzaken hiervan zijn:
 - * een gebrek aan vaklokalen: behalve voor het praktijkgedeelte toegepaste chemie en fysica, vinden de meeste lessen plaats in lokalen zonder vereiste uitrusting en leermiddelen. Hierdoor kunnen de doelstellingen voor het onderzoekend leren (dat in de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode vervat zit) en de verplichte leerlingenpractica voor toegepaste biologie in het eerste leerjaar, niet behoorlijk gerealiseerd worden. Het probleemoplossend denken dat voor het onderzoekend leren ook belangrijk is, wordt dankzij de doelgerichte leergesprekken en het systematisch inlassen van lessen met vraagstukken in deze lokalen, echter wel frequent geprikkeld.
 - * het splitsen van de lessen in een theorie- en practicumgedeelte waarbij de leerlingenpractica uitgevoerd worden nadat de theorie daarover onderwezen werd. Voor het verwerven van de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode is deze aanpak niet geschikt: het zelf ontdekken van wetmatigheden (de theorie) uit proefondervindelijke waarnemingen, al dan niet vanuit een of meer hypothesen, is daarmee niet mogelijk. Men kan er wel de juistheid van een theorie mee toetsen, wat ook noodzakelijk is en deel uitmaakt van de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode. Het inoefenen van deze onderzoeksmethode is noodzakelijk omdat ze inherent is aan het empirisch karakter van bovenvermelde vakken. Bovendien houdt ze een vereiste vaardigheid in voor hogere studies in natuurwetenschappelijke richtingen¹⁶. Vermits de meeste leerlingen verder studeren, mag dit niet uit het oog verloren worden. De doorstromingsgerichte component van de studierichting komt met deze aanpak dus niet volledig uit de verf. Voor de finaliteitsgerichte component is dat wel het geval. Het functieprofiel van laborant wordt er goed mee bereikt¹⁷ omdat de leerlingen er deskundig en nauwgezet laboratoriumopdrachten mee leren uitvoeren. Bij kwantitatieve en kwalitatieve analyses horen daar ook nauwkeurige meetresultaten bij.
- De GIP is gekoppeld aan een stage in een bedrijf, zoals het leerplan vraagt. Dit concept is een meerwaarde voor de opleiding o.a. omdat de leerlingen daardoor het experimenteel gedeelte van hun proef in een reële professionele werkomgeving

¹⁴ In de leerplannen ook vermeld als “positief-wetenschappelijke probleemaanpak”, “wetenschappelijke methode” en “positief-wetenschappelijke methode”.

¹⁵ Zie de algemene doestellingen in leerplan D/2005/0279/005, p.12, 13, 95 en 115.

¹⁶ Daarom staat deze methode al in de tweede graad van het aso en het tso ingeschreven in de eindtermen ‘Onderzoekend leren’ voor de basisvorming natuurwetenschappen.

¹⁷ Zie SERV-beroepscompetentieprofiel H1503.

kunnen uitvoeren. De vakgroep moet er wel over waken dat het vakoverschrijdend karakter van de GIP niet verwaarloosd wordt¹⁸. Momenteel komt alleen toegepaste chemie expliciet aan bod omdat de opdrachten te eng gekoppeld zijn aan de specificiteit van de stagebedrijven.

- De stage, die voor de ene helft alternerend en voor de andere helft als blokstage wordt ingericht, sluit goed aan bij de leerinhouden en wordt systematisch opgevolgd en beoordeeld. Om met de regelgeving in orde te zijn, moet ze wel nog als vak ('TV stage toegepaste chemie') in de wekelijkse lessentabel opgenomen worden¹⁹.
- De evaluatie is voldoende valide, transparant en representatief voor de leerplandoelstellingen en is van een goed niveau. Het organiseren van drie examenreeksen in de derde graad werkt echter contraproductief bij het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren' m.b.t. het onderdeel 'Regulering van het leerproces'. Het bereidt de leerlingen ook niet voor op het semestrieel evaluatiesysteem in het hoger onderwijs (zie ook rubriek 4.3.1 Evaluatiepraktijk).
- De leerlingenresultaten zijn heel behoorlijk. Op jaarbasis zijn er weinig tekorten. Dit is mede te danken aan de begeleiding van de vakgroep. De leerlingen kunnen met hun vragen en problemen steeds bij hun leraren terecht. Kandidaat-leerlingen worden vooraf goed ingelicht over de vereiste voorkennis voor deze studierichting. Leerlingen die toch instromen met een leerachterstand in een of meer vakken, krijgen extra begeleiding en worden geleidelijk bijgewerkt.

3.6 Basisvorming: Frans in Bouw, Hout in de tweede graad bso

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen van het graadlerplan basisvorming Frans (D/2010/7841/099) worden in voldoende mate gerealiseerd. De invoering van een moderne vreemde taal in de basisvorming in schooljaar 2010–2011 creëert in deze school een overgangssituatie. Het merendeel van de leerlingen van de tweede graad Bouw en Hout stroomt in vanuit de eerste graad B-stroom, waar zij in het verleden geen moderne vreemde taal in het curriculum hadden. Ook in de tweede graad is Frans pas ingevoerd in schooljaar 2010–2011. De leerlingengroep, die kiest voor Bouw en Hout is bovendien doorgaans weinig taalvaardig en zelden gemotiveerd om een moderne vreemde taal te leren. Uit de notities en dagelijks werk van de leerlingen blijkt dat alle leerplandoelen evenwichtig aan bod komen met een diepgang die aangeraden wordt in het leerplan. Het leerboek, waarvan de inhoud en moeilijkheidsgraad aansluit bij de beginsituatie van de leerlingen, staat centraal in het onderwijsleerproces. Kennis wordt geïntegreerd in communicatieve contexten ingeoefend. Alle vaardigheden komen aan bod, maar hoewel de leraren grote inspanningen leveren, blijft het niveau van spreekvaardigheid veeleer beperkt. De leraren gebruiken zo veel mogelijk Frans als instructietaal. Afspraken binnen de vakgroep hierover zijn er echter niet.
- De school heeft wat het vak Frans betreft gekozen voor gespreide evaluatie in de tweede graad bso. De leerlingen halen over het algemeen goede resultaten en het aantal onvoldoendes is zeer beperkt. De leerplandoelen komen evenwichtig aan bod en de toetsvragen zijn valide. Woordenschat en grammatica worden ofwel toepassingsgericht ofwel geïntegreerd getoetst in zinvolle contexten. De taaltaken m.b.t. de vaardigheden zijn voldoende gevarieerd, zowel wat de tekstsoorten als de verwerking ervan betreft. De punten totalen voor de vaardigheden worden herrekend volgens vooraf door de individuele leraren bepaalde gewichten en dit in overeenstemming met het leerplan. De leraren gebruiken criteria om de evaluatie van productieve vaardigheden te objectiveren, maar binnen de vakgroep bestaan hier geen

¹⁸ Omzendbrief SO 64 - Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs, rubriek 8.1.1.

¹⁹ Omzendbrief SO/2002/09 - Leerlingenstages in het voltijds secundair onderwijs, rubriek 3.

afspraken over. Er is bovendien een beperkte gelijkgerichtheid en transparantie m.b.t. het verrekenen van de scores voor de verschillende leerplancomponenten omdat de vakgroep ook hierover geen afspraken heeft gemaakt.

- De rapportering van de leerlingenresultaten gebeurt cijfermatig met aanmoedigende woordcommentaren, maar is niet transparant. De leerplancomponenten en de gewichten ervan zijn niet afleidbaar uit de commentaren. Bij zwakke resultaten worden, naast een aanbod tot extra hulp, geen leertips of suggesties voor remediëring gegeven.
- De minimale materiële uitrusting in de lokalen waar de taallessen Frans doorgaan, bestaat uit een computer met internetverbinding, beamer en scherm. Deze worden tijdens de les efficiënt ingezet ter ondersteuning van de realisatie van de leerplandoelen. Het centrale leermiddel blijft evenwel het leerboek.
- De leerlingen worden goed begeleid. Leraren hanteren een vriendelijke, maar kordate aanpak en de lesobservaties wijzen uit dat zij er in slagen een positief leerklimaat te creëren door hun gestructureerde en systematische aanpak. Zij hebben veel aandacht voor het opbouwen van het zelfvertrouwen van de leerlingen en het realiseren van succeservaringen. Leerlingen kunnen bovendien altijd rekenen op extra uitleg en hulp bij het uitvoeren van hun opdrachten. Er zijn ook duidelijke afspraken en leerstofoverzichten. De initiatieven om het begeleid zelfstandig leren van leerlingen te stimuleren zijn veeleer beperkt en hiervoor is nog geen leerlijn uitgewerkt over de graden heen.
- Leraren werken naar aanleiding van hun (parallele) opdrachten intensief samen, maar de vakgroepwerking wordt slechts beperkt aangewend als hefboom voor kwaliteitsverbetering. De cultuur van teamwerking is miniem en wordt gehinderd door een inefficiënte organisatie en samenstelling van de groep. De verticale en horizontale samenhang wordt hierdoor weinig bewaakt. Er is voldoende aandacht voor deskundigheidsontwikkeling. Een aantal leraren volgt buitenschoolse nascholingen, die aanleiding geven tot het multipliceren van verworven inzichten en het doorgeven van materiaal. De vakgroep functioneert nog niet vanuit een behoefteanalyse m.b.t. de kwaliteitsverbetering.

3.7 Basisvorming: Frans in Houttechnieken in de tweede en derde graad tso en Chemie in de derde graad tso

Voldoet

Motivering-

- De leerplanrealisatie voldoet voor basisvorming Frans in de tweede graad tso Houttechnieken (D/2002/0279/044) en de derde graad tso Chemie en Houttechnieken (D/2004/079/001).
- In de tweede graad is het curriculum voldoende gericht op de ontwikkeling van de communicatieve taalvaardigheid met een goede integratie van kennis en vaardigheden. Alle leerplandoelen worden in voldoende mate gerealiseerd voor de verschillende vaardigheden. Uit leerlingennotities en toetsen blijkt wel dat het accent ligt op lees- en luistervaardigheid. Spreekvaardigheid komt niet volledig tegemoet aan de verwachtingen van het leerplan. Het leerboek vormt de kern van het curriculum. Frans is voor de leraar de voertaal in de klas, afhankelijk van de leerlingengroep in minder of meerder mate ondersteund door het gebruik van het Nederlands. Leerlingen worden gestimuleerd in de mate van het mogelijke de doeltaal te gebruiken. De talige aankleding van de lokalen is afwezig en draagt niet bij tot het leerproces.
- In de derde graad worden de leerplandoelen in voldoende mate en evenwichtig gerealiseerd. De leerlingen bouwen hun woordenschat en grammatica op in reële gebruikscontexten. De leerplandoelen worden globaal gerealiseerd voor alle vaardigheden. Het consequent gebruik van Frans als instructietaal en in de communicatie leraar – leerling ondersteunt de realisatie van de leerplandoelen luistervaardigheid. Zelf ontwikkeld materiaal en een leerboek technisch Frans,

aangepast aan het profiel van de studierichting, vult het leerboek aan. De Franstalige cultuur wordt in de klas gebracht via het leerboek. De realisatie van de culturele component van het leerplan blijft wel veeleer beperkt. Er is een aanzet tot begeleid zelfstandig leren. De talige aankleding van de lokalen is afwezig en draagt niet bij tot het leerproces.

- In beide graden is de evaluatie voldoende representatief voor het leerplan. Tijdens het dagelijks werk komen alle vaardigheden evenwichtig gespreid over het schooljaar aan bod in een heel frequente evaluatie en dit door middel van zinvolle opdrachten. Beoordeling van spreekdurf gebeurt over het algemeen geïntegreerd met de mondelinge opdrachten. Er zijn geen aanwijzingen dat ook andere vakgebonden attitudes in rekening worden genomen. De leerlingresultaten zijn behoorlijk. Het examen, dat in de tweede graad tso recent terug werd ingevoerd in de plaats van gespreide evaluatie, bestaat uit een evaluatie van woordenschat en spraakkunst in betekenisvolle contexten en leraarafhankelijk uit een toetsing van de verschillende vaardigheden. Over de leerplancomponenten die in de examens van de tweede graad geëvalueerd worden, bestaat enige onenigheid op schoolniveau, wat leidt tot onderlinge verschillen tussen de studierichtingen in de tweede graad. In de derde graad leggen alle leerlingen minstens één mondeling examen Frans af. Om organisatorische redenen wisselt dit per klas en studierichting. De opdrachten en beoordelingscriteria van de mondelinge examens Frans in de derde graad zijn grondig gedocumenteerd, zowel qua kennis als vaardigheden.
- De rapportering van de leerlingenresultaten dagelijks werk gebeurt cijfermatig met aanmoedigende woordcommentaren, maar is niet transparant. De leerplan-componenten en de gewichten ervan zijn niet afleidbaar uit de commentaren. Examens vermelden wel de puntenverdeling voor kennis en vaardigheden, en ook de verdeling per vaardigheid. De verhouding tussen kennis en vaardigheden en tussen de vaardigheden onderling is niet transparant in de evaluatie dagelijks werk, noch in het jaartotaal (dagelijks werk 70 %, examens 30 %). Bij zwakke resultaten wordt geen diagnose gesteld noch leertips of suggesties voor remediëring gegeven.
- De materiële uitrusting in de lokalen, waar volgens het lessenrooster normaliter de lessen Frans doorgaan, is beperkt tot een computer met internetverbinding, beamer en scherm. Deze worden door de leraren efficiënt ingezet ter ondersteuning van de leerplanrealisatie. Verder zijn er in de lokalen geen woordenboeken en andere naslagwerken aanwezig. Dit tekort wordt slechts beperkt opgevangen door de mogelijkheid om tijdens de lessen elektronische woordenboeken/naslagwerken te raadplegen op de enige aanwezige computer. Deze situatie belemmert de groei naar zelfstandig leren.
- Leerlingen worden op verschillende manieren ondersteund o.a door leerstof- en spraakkunstoverzichten, schema's en extra oefeningen. De leraren in alle graden spannen zich erg in om de leerlingen te motiveren voor het vak Frans. In de praktijk wordt ook voortdurend rekening gehouden met de eventueel beperktere taalvaardigheid van de leerlingen, maar dit gebeurt eerder intuïtief. Het leerproces verloopt gestructureerd en genereert een rustig en goed gefaseerd leerklimaat.
- Leraren werken naar aanleiding van hun opdrachten intensief samen, maar vakgroepwerking als zodanig wordt slechts beperkt aangewend als hefboom voor kwaliteitsverbetering. De cultuur van teamwerking is beperkt en wordt gehinderd door een inefficiënte organisatie en samenstelling van de groep. De vakgroep besteedt aandacht aan deskundigheidsontwikkeling. Een aantal leraren volgt in overleg met de collega's buitenschoolse nascholingen, die aanleiding geven tot het multipliceren van verworven inzichten en het doorgeven van materiaal. De vakgroep functioneert nog niet vanuit een behoeftanalyse m.b.t. de kwaliteitsverbetering. Zij is wel vragende partij om in de klas de leermiddelen en laptops uit te breiden ter ondersteuning van de leerplanrealisatie.

3.8 Basisvorming: Project algemene vakken (pav) in Hout, Bouw in de tweede graad bso, Houtbewerking, Ruwbouw, Decoratie en restauratie - schilderwerk in de derde graad bso

Voldoet

Motivering

- De eindtermen en de leerplandoelstellingen voor de basisvorming van project algemene vakken (pav) in de tweede graad (leerplan D/2010/7841/100) en in de derde graad (leerplan D/2003/0279/001) worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd in de studierichtingen Hout, Bouw in de tweede graad bso, en Houtbewerking, Ruwbouw in de derde graad bso.
- De derde graad bouwt verder op de verworven (deel)vaardigheden van de tweede graad. De aandacht voor het ontwikkelen van het zelfstandig werk met toenemende complexiteit en het probleemoplossend denken is aanwezig. De reflectie om de kritische zin te ontwikkelen wordt nog onvoldoende transparant vastgelegd in stappenplannen.
- De ondersteunende basisvaardigheden, de wiskundige en maatschappelijke vaardigheden worden geoefend en gebruikt. Aan de taalvaardigheden wordt nog onvoldoende gewerkt. Leerlingen krijgen zelden feedback over hun mondeling taalgebruik. Om de maatschappelijk weerbaarheid van de leerlingen te verhogen, is het absoluut noodzakelijk om meer tijd uit te trekken voor het oefenen van de mondelinge taalvaardigheid. Algemeen is er onvoldoende aandacht voor een correcte instructietaal in de lessen. De taken en toetsen daarentegen zijn doorgaans opgesteld in duidelijke en begrijpbare taal. Er is dringend nood aan meer aandacht voor het realiseren van de eindtermen 6 en 7 binnen de functionele taalvaardigheid (leerlingen hanteren gepaste taal/hulpmiddelen om taalvaardig te handelen en de communicatie te verbeteren).
- De leerinhouden worden leraarafhankelijk overwegend cursorisch aangeboden vanuit thema's of meer open vanuit projecten. Ze sluiten aan bij de leefwereld en de interesses van de leerlingen. In sommige lesgroepen van de tweede graad krijgen leerlingen de kans om uit verschillende thema's te kiezen. Er wordt aandacht besteed aan de actualiteitsverwerking door het verzamelen van actua als huistaak. De actualiteit wordt niet overal voldoende ingezet als vertrekpunt of inspiratiebron tijdens de lessen om thema's of projecten te onderbouwen of te verdiepen om leerlingen genuanceerd te leren denken en voornamelijk te leren verwoorden.
- Doorgaans wordt er les gegeven in pav-lokalen die voldoende zijn uitgerust. In de I-blok voldoen de minimale materiële vereisten van het leerplan niet. Opbergkasten ontbreken en de leslokalen kunnen onvoldoende verduisterd worden, zodat de leerlingen de geprojecteerde leerinhouden moeilijk kunnen lezen. De school heeft zich geëngageerd om de gepaste maatregelen te zullen treffen om de lesomstandigheden te verbeteren.
- Zoekopdrachten in alle leerjaren tonen aan dat er voldoende aandacht is voor de ICT-geletterdheid van de leerlingen. Toch maken de verplichte reservaties van de ICT-apparatuur gelijktijdig met andere lesgroepen, een adequate timing en begeleiding door de leraar vaak moeilijk.
- De verslagen van de vakvergaderingen getuigen voornamelijk van besprekingen van organisatorische aspecten. Vooral in de tweede graad is de inzet en de bereidheid tot samenwerking van het lerarenteam groot. Horizontaal en binnen de graad wordt goed samengewerkt. Heel wat thema's worden - herwerkt en aangevuld met actuele documentatie - aangeboden op het elektronisch leerplatform. Een grondige inhoudelijke, graadgebonden en graadoverstijgende leerplanstudie met het uitzetten van verticale leerlijnen en doelgerichte evaluatiecriteria is noodzakelijk. De begeleiding van beginnende en vervangende leraren verloopt niet optimaal.
- Er zijn enkele formele afspraken over de evaluatiepraktijk nl. het vak wordt gespreid geëvalueerd vanuit taken en toetsen, zonder proefwerken. De vakattitudes worden

leraarafhankelijk wel of niet in rekening gebracht. De toegepaste beoordelingscriteria zijn niet altijd even duidelijk voor de leerlingen. Hetzelfde geldt voor het meten en de beoordeling van de attitudes. De meeste leraren zochten deskundigheidsbevordering rond evalueren in het volgen van nascholing over evaluatie, maar deze kennis werd nog niet omgezet in de lespraktijk. Er is geen visie op het bewaken van de validiteit en de representativiteit van de evaluatiegegevens. Er wordt niet overzichtelijk gearhiveerd. De rapportering over vaardigheden en attitudes was nog geen onderwerp in het vakoverleg.

- De leraren hebben oog voor de leerlingen met mogelijke leermoeilijkheden. Over het algemeen heerst er een open en positief leefklimaat. Positief is de aandacht voor studiebegeleiding van de leerlingen in de tweede graad. Zij leren hun eigen studietype ontdekken en met een leermethode werken.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid.

- De scholengemeenschap KOGKA heeft een visie op de aanvangsbegeleiding, die wordt geconcretiseerd in en steunt op een mentorenwerking. Er zijn actieplannen en trajecten uitgewerkt die de intake van de nieuwe leraren moeten helpen optimaliseren. Het geheel vertoont een goede samenhang en is doelgericht uitgewerkt. De scholen willen daarmee blijvend de expertise en de deskundigheid valoriseren die in het verleden werden opgebouwd in de mentorenwerking.
- De school stelt ten behoeve van haar beginnende personeelsleden mentoren vrij op basis van uren bijzondere pedagogische taken. Zij slaagt er in structureel een goede wegwijsintroductie te brengen en nieuwe leerkrachten te ondersteunen, te stimuleren en te professionaliseren via individuele begeleiding en groepscoaching. Dat gebeurt zorgzaam en vertrouwensvol. Diverse brochures, documenten, formulieren en acties ondersteunen deze ambitie. Thema's als 'klasmanagement', 'omgang met moeilijk gedrag' en 'inzicht in leerstoornissen' zijn voorbeelden van onderwerpen die aan bod komen. De eigenheid van de school en eventueel van het betrokken departement vormt daarbij consequent het uitgangspunt, omdat steeds vertrokken wordt vanuit concrete ervaringen en de omgevingscontext.
- Voor de specifieke vakgerichte aanvangsbegeleiding zijn de mentoren contactpersoon tussen de nieuwe leraar en de vakcollega('s), maar de vakgebonden aanvangsbegeleiding is niet structureel verankerd. Nogal wat vakgroepen nemen geen rol van betekenis op in het begeleidingsproces: noch in de aansturing ervan, noch in het programma van de vakbegeleiding. Enkele vakgroepen hebben hierin wel al een goede traditie opgebouwd.
- In het uitgestippelde programma is er aandacht voor regelmatige aanpassingen en bijstellingen op basis van feedback van de nieuwe leraren. Daarmee willen de mentoren onder andere een goed evenwicht bewaken tussen het aanbod van de aanvangsbegeleiding en de haalbaarheid en de draagkracht ervan. Er is een ruime appreciatie voor de inhoud en de uitwerking van het programma.
- In het programma van de aanvangsbegeleiding zorgt het mentoraat voor het monitoren van de effecten van de begeleiding. Via enquêtes, groepsgesprekken en individuele sessies wordt gepeild naar het rendement van initiatieven. De aanvangsbegeleiding respecteert de strikte scheiding tussen de begeleiding en de evaluatie. Hiervoor koppelen de departementsdirecteurs tijdens de aanvangsperiode de lesobservaties, aan een functioneringsgesprek. Het aanvangsbegeleidingsprogramma speelt in op de resultaten hiervan.
- Het mentoraat biedt in principe zowel ondersteuning aan nieuwe leraren als aan stagiairs en interimarissen. Tijdens de doorlichting werd evenwel vastgesteld dat het systeem niet sluitend is. Deze vaststelling en het ontbreken van een structureel verankerde vakinhoudelijke ondersteuning hypothekeren de doeltreffendheid van de aanvangsbegeleiding. De sterke mentorenwerking, die een voorbeeld is van goede praktijk, weegt daar nog onvoldoende tegen op.
- Omdat het percentage nieuwe leraren in de toekomst nog zal toenemen, o.a. door verschuivingen in de leeftijds piramide van het personeel, wil de school de aanvangsbegeleiding bestendigen. Daartoe zet zij onder andere in op een volgehouden deskundigheidstraining van haar mentoren.

4.1.2 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Het gevoerde beleid rond de deskundigheidsbevordering vertrekt van een pragmatische systematiek, bij gebrek aan een uitgeschreven visie. Het nascholingsbeleid, de prioriteiten en de operationalisering ervan worden voor een belangrijk deel uitgetekend op het niveau van de scholengemeenschap. Daartoe worden vooranalyses uit de diverse scholen gehanteerd. Op basis van interne voorstellen en van elementen uit evaluatieverslagen en functioneringsgesprekken van de respectievelijke directies, komt de scholengemeenschap tot een omstandig en gezamenlijk eigen aanbod. Deze werkwijze steunt echter niet op een structureel, systematisch noden- of behoeftenonderzoek bij het personeel.
- Ondanks een opmerking in het vorige doorlichtingsverslag is geen werk gemaakt van het opstellen van een werkbaar nascholingsplan zoals de regelgeving voorschrijft. De voorgelegde documenten zijn veeleer een inventaris van gevolgde nascholingen en lijsten van aangekondigde en georganiseerde professionaliseringsinitiatieven
- Voor de opvolging van de nascholing is op het niveau van de scholengemeenschap een interne pedagogisch begeleider vrijgesteld. Het jaarlijkse aanbod van de scholengemeenschap wordt op schoolniveau stelselmatig gecommuniceerd via personeelsvergaderingen en het elektronisch platform. De personeelsleden worden gestimuleerd tot deelname en de deelnameratio is hoog.
- Naast het professionaliseringsaanbod vanuit de onderwijskoepel organiseert de school ook op eigen initiatief nascholingen in de vorm van pedagogische studiedagen, personeelsvergaderingen en leersessies tijdens de middagpauzes. Zij wil met deze themagerichte pedagogisch-didactische vormingen de algemene deskundigheid van het personeel verhogen en een invulling geven aan specifieke noden. Het beleid hecht veel waarde aan de deskundigheidsopbouw van de interne begeleiders, zoals de leerlingenbegeleiders en de mentoren.
- De school hanteert geen efficiënte systematiek voor de doorstroming van onderwijskundige nascholingsbehoeften van personeelsleden naar het beslissingsniveau. Ook voor de vakgerichte nascholingen ontbreekt het aan een structurele aanpak. Hoewel er kleine verschillen zijn per departement sturen de vakgroepen de vakgerichte nascholing niet aan. De vakgebonden deskundigheidsvorming varieert leraargebonden dan ook sterk. Via de functioneringsgesprekken sturen de departementsdirecteurs pragmatisch en occasioneel hiaten bij, maar de kadering in een overkoepelende en gedragen visie ontbreekt.
- Het extern nascholingsaanbod wordt gecommuniceerd via het elektronisch platform of de vakgroepen. Het feit dat dit niet veel verder gaat dan het louter doorschuiven van informatie wijst alweer op een vrijblijvende en pragmatische houding met betrekking tot de deskundigheidsbevordering.
- De interne multiplicatie van deskundigheid verworven via gevolgde scholing, gebeurt veeleer sporadisch en informeel dan opgelegd of gestructureerd. Ook hierin nemen de meeste vakgroepen geen verantwoordelijkheid op.
- Occasioneel is er beleidsmatige aandacht voor effectmeting, maar het betreft dan veeleer een aanvoelen dan een objectieve meting van het rendement. Ook de vakgroepen evalueren de gevolgde nascholing nauwelijks. Hieruit volgt dat het beleid onvoldoende zicht heeft op mogelijke kwalitatieve effecten binnen het kernproces. Door het ontbreken van een systematische monitoring mist het gevoerde nascholingsbeleid de noodzakelijke dynamiek.

4.1.3 Leerbegeleiding

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De leerbegeleiding weerspiegelt het gebrek aan gecoördineerde beleidsmatige aansturing, opvolging en bijsturing op schoolniveau. Een gestroomlijnd en sluitend begeleidingssysteem, met ondersteuning op het uitvoeringsniveau, ontbreekt. De departementshoofden zijn er zich van bewust dat moet worden gewerkt aan de uitbouw van de leerbegeleiding en aan de implementatie ervan in de dagelijkse onderwijspraktijk.
- Bij gebrek aan coherentie verloopt de leerbegeleiding niet in een vloeiende, logisch opgebouwde beweging. Gevolg is dat leerproblemen en crisissituaties niet structureel, maar veeleer ad hoc, worden aangepakt. Op het niveau van de departementen en in de cel leerlingenbegeleiding is al aan de opmaak van afsprakenkaders en ondersteunende documenten voor de leerbegeleiding gewerkt. Sommige documenten zijn inhoudelijk degelijk opgebouwd, maar bij gebrek aan onderlinge samenhang renderen zij niet optimaal.
- Nogal wat acties vinden hun oorsprong in de GOK-werking rond het thema 'Preventie en remediëring van studie- en gedragsproblemen'. De GOK-verantwoordelijken volgden nascholing rond de gekozen thema's, de leercoaches werden omtrent hun taken geïnformeerd door een oud-docent van een hogeschool en het lerarenteam werd gesensibiliseerd tijdens een pedagogische studiedag.
- De leerbegeleiding - de facto de component 'Leren leren' - stoelt in eerste lijn op de verantwoordelijkheidszin en professionaliteit van de leraren en vakgroepen. Sommigen gaan hiervoor hoofdzakelijk uit van de leerplannen, terwijl anderen eigen methodieken en zienswijzen ontwikkelen. De sterk uiteenlopende aanpak komt de samenhang en gelijkgerichtheid niet ten goede. In tweede lijn staan 'leercoaches' de leerlingen bij die extra nood hebben aan een studiemethode. Schiet de interne expertise tekort, dan wordt in derde lijn een beroep gedaan op de expertise van het clb of externe deskundigen. Als extra ondersteuning is dit schooljaar een themawEEK 'Leren leren' voor alle leerlingen georganiseerd.
- In het vakkenonderwijs zijn heel wat goede praktijkvoorbeelden opgetekend, maar bij gebrek aan vakgroep en departementoverstijgende coördinatie en communicatie leiden ze een geïsoleerd bestaan en stromen niet door naar het hele schoolteam. Heel wat leraren zijn bereid om hun leerlingen individueel of in groep bij te spijkeren, maar dergelijke vrijwillige initiatieven zijn niet in de schoolcultuur ingebed en worden niet beleidsmatig opgevolgd of geïnventariseerd. Sommigen beperken zich tot het toekennen van weinig leerefficiënte sancties of schuiven de verantwoordelijkheid voor de remediëring van opgelopen leerachterstanden gemakshalve door naar de jongeren en hun ouders. Anderen schrijven zwakke resultaten te vlug toe aan de leerlingen zelf, zonder ze aan het eigen onderwijskundig handelen te toetsen. Enkel in het departement Landbouw zijn inhaallessen voor een aantal probleemvakken structureel in de schoolwerking ingebed.
- De elektronische leerlingendossiers en -volgkaarten worden titularisafhankelijk nauwgezet tot nonchalant ingevuld. Niet alle documenten bevatten relevante informatie over de leerlingen of schetsen een helder overzicht van alle geleverde remediëringsinspanningen. Niet alle dossiers dragen bijgevolg bij tot de detectie, bijsturing en opvolging van studieproblemen.
- Tijdens momenten van zelfreflectie en aan de hand van enquêtes werden gegevens over de leerbegeleiding verzameld. De resultaten hiervan leidden al tot de verfijning van het instrumentarium en de bijsturing van initiatieven. Tot een integrale en samenhangende effectmeting op basis van objectieve gegevens - bijvoorbeeld de evolutie van leerlingenscores - kwam en komt het evenwel nog niet.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Er bestaan nauwelijks schoolbrede afspraken over de organisatie van de evaluatie zodat de communicatie naar de leerlingen en hun ouders niet transparant verloopt. Het aantal overhoringen per vak en de deliberatieafspraken verschillen per departement of vakgroep en worden niet overzichtelijk of integraal gecommuniceerd. In het schoolreglement is expliciet opgenomen: “in de leefregels van je vestigingsplaats vind je ook de regels voor de examens” (SR 2011-2012, pg. 18 - 2.8.4 Evaluatie), maar de informatie in de bundeltjes ‘Leefregels’ is summier en onvolledig.
- De school hanteert een weinig overzichtelijke mengvorm van evaluaties. Zij opteert voor een semestersysteem in de tweede en derde graad en extra deelproefwerken met Pasen in een aantal studierichtingen en specifieke vakken van het bso en tso. Departementgebonden wordt in het bso ook gespreid geëvalueerd.
- Waar proefwerken worden georganiseerd zijn puntenverhoudingen voor het dagelijks werk (DW) en de proefwerken (PW) uitgewerkt. Algemeen genomen is het aandeel van de PW in de jaartotalen erg groot; de verhouding van het puntengewicht varieert onderwijsvorm en vakafhankelijk. De hoge waardering van de PW in een aantal vakken lokt een veeleer kennisgerichte evaluatie uit en bemoeilijkt het honoreren van de inspanningen voor het dagelijks werk. Niet alle vakgroepen en leraren houden zich bovendien aan de, op schoolniveau of binnen de departementen afgesproken, breuken.
- Waar drie proefwerkbeurten worden georganiseerd kan dat contraproductief werken met betrekking tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ‘Leren leren’, meer in het bijzonder het onderdeel ‘Regulering van het leerproces’. De lestijd na de paasvakantie wordt daarvoor te kort. De leerlingen worden zodoende niet optimaal voorbereid op het evaluatiesysteem van de bamastructuur²⁰, dat gebaseerd is op twee evaluatiebeurten.
- De beoordeling van de attitudes en de verrekening ervan in de totaalscores verloopt niet gelijkgericht. Uit het vakkenonderzoek blijkt dat het gewicht van de attitudes in de eindbeoordeling vak- en studierichtingafhankelijk kan schommelen tussen 25 % en 70 % of meer. Ook de proportie van vaardigheden en kennis in de cijfers wordt departements-, vakgroep- en leraargebonden naar eigen goeddunken en bijgevolg te divergent ingevuld. In sommige taalvakken peilen de PW overwegend naar het reproduceren van kentheoretische inhoud en in onvoldoende mate naar het beheersingsniveau van de vaardigheden.
- De deliberatiecriteria verschillen naargelang het departement, ook op dat punt is er geen consensus op schoolniveau. In Landbouw zijn attesteringscriteria vastgelegd waarbij o.a. wordt uitgegaan van de puntentotalen, het aantal tekorten, de scores voor de richtingseigen vakken, de stages en de GIP-scores. In de andere departementen ontvangen de leraren een afsprakenbundel voor de deliberatie die, naast praktisch-organisatorische richtlijnen, een zowel vormelijk als inhoudelijk beoordelingsschema bevat dat afwijkt van dat van Landbouw.
- Dankzij de verantwoordelijkheidszin en inzet van sommige leraren en vakgroepen komen in het vakkenonderwijs heel wat goede praktijkvoorbeelden voor. In een aantal vakken en studierichtingen is de evaluatie nog te sterk product- of kennisgericht, terwijl elders al doelgericht procesmatig wordt geëvalueerd. Vakafhankelijk zijn er zelfs

²⁰ Bachelor-Master structuur

aanzetten voor innovatieve beoordelingsvormen (bijv. zelf- en portfolio-evaluatie), maar globaal gezien blijft de implementatie van nieuwe evaluatiemethodes bescheiden. Er is op dat vlak tot nog toe weinig nascholing gevolgd.

- De resultaten van de evaluatie worden nog niet systematisch aangewend om het leerproces bij te sturen of om de leerlingen van relevante feedback omtrent hun presteren of van relevante remediërvorstellen te voorzien.
- Tot een systematische en samenhangende gegevensverzameling over de vele evaluatiepraktijken komt het nog niet. De school is dan ook niet in staat om de effecten van alle acties in kaart te brengen en minder sterke praktijken gericht aan te pakken.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Noch op school- (KOGKA 2, 4 en 7), noch op departementsniveau is een visie op de rapportering uitgewerkt. Er zijn onvoldoende coherente of weinig concreet opgestelde procedures, instrumenten of afsprakenkaders die de rapporteringspraktijk stroomlijnen. De verantwoordelijkheid hiervoor berust in handen van de departementen, de vakgroepen en zelfs de individuele leraren, wat leidt tot een gebrek aan samenhang.
- Er zijn nauwelijks bindende afspraken over de rapporteringsfrequentie (toetsen, taken, proefwerken ...), de verdeling van de puntengewichten, de toe te passen procedures ... Hieruit volgt dat departementgebonden - maar ook binnen de departementen zelf - grote verschillen bestaan. Dat de rapporten dagelijks werk in alle deelscholen in vier beurten worden uitgereikt is een veeleer uitzonderlijk gemeenschappelijk punt.
- De leerlingenrapporten worden op basis van een digitale format, waarvan nog niet alle mogelijkheden ten volle worden benut, opgemaakt. Een mediaan doet dienst als referentie en van de leraren wordt verwacht dat zij hun cijfers becommentariëren bij het toekennen van een onvoldoende. Voor het overige zijn er nauwelijks beleidsmatige richtlijnen over de wijze waarop de oorzaken van zwakke studieresultaten moeten worden gerapporteerd. De kwaliteit van de feedback die de leerlingen over hun presteren ontvangen verschilt hierdoor leraarafhankelijk sterk, wat de informatieve waarde van de leerlingenrapporten niet ten goede komt.
- De deskundigheid van de leraren met betrekking tot de rapportering en remediëring varieert, maar is overwegend gering. Er zijn binnen alle departementen voorbeelden van goede praktijk, maar bij gebrek aan departementoverstijgende communicatie en coördinatie slagen deze er niet in hun geïsoleerd bestaan te doorbreken.
- De omzendbrief SO 64 stelt onder punt 8.1.7 uitdrukkelijk dat de school een motiveringsplicht heeft wanneer ze een B- of C-attest uitreikt. Zij moet een document overhandigen waarin een synthese ligt vervat van de elementen die hebben bijgedragen tot de beslissing in hoofde van de leerling. De motivering van de B- en C-attesten is in een aantal gevallen minimaal en beantwoordt dan ook niet aan de regelgeving (o.a. weinig of geen inhoudelijke analyses van vaktekorten en geen overzichten van aangeboden remediëringen). Ook de motivering van het advies dat door de klassenraad wordt uitgebracht is te vaak weinigzeggend.
- Er worden nauwelijks gegevens over de rapporteringspraktijk verzameld en er zijn weinig sporen van gerichte bijsturingen die uitgaan van zelfevaluatie of -reflectie.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De herschikking van het onderwijsaanbod binnen de KOGKA-scholen in 2005-2006 is nog niet door alle personeelsleden verteerd. De taakverdeling binnen de schoolleiding is onduidelijk en de pedagogische samenhang tussen de vier departementen is zoek. De vakgroepen hebben geen concrete opdrachten en de leerplanrealisatie wordt nauwelijks bewaakt. De school onderneemt weinig acties om de efficiëntie van het intern overleg te verbeteren. De schooleigen visie is niet gericht op leerplanrealisatie en wordt niet gedragen door het schoolteam.
- De scholengemeenschap tekende recent twee ambten uit om de algemene leiding van de drie scholen op de campus op te nemen en overkoepelend de departementen aan te sturen. Het dagelijks beleid wordt per departement gevoerd door een departementsdirecteur, in samenwerking met coördinatoren, een technisch adviseur-coördinator en/of technisch adviseur. De directeurs van de departementen worden verantwoordelijk gesteld voor de pedagogische aansturing van hun lerarenteam, voeren functioneringsgesprekken met de personeelsleden en leggen verantwoording af bij de algemene leiding en de scholengemeenschap. Schoolbrede afspraken over de aansturing en opvolging van de onderzochte onderwijsprocessen (aanvangsbegeleiding, deskundigheidsbevordering, leerbegeleiding, evaluatie- en rapporteringspraktijk) zijn onduidelijk of ontbreken. Effecten worden niet gemeten en in kaart gebracht.
- De school maakt gebruik van een aantal algemene kaders van de scholengemeenschap voor de invulling van beleidsaspecten zoals het materieel-, financieel-, het aankoop-, het ICT-, het drugs- en het internationaliseringsbeleid.
- Enerzijds biedt deze ondersteuning alle kansen om een gezamenlijke doelgerichtheid tussen de verschillende departementen in de praktijk om te zetten. Anderzijds wil elk departement zijn eigen cultuur bewaren en stelt uniforme afspraken over de departementen heen gelijk aan het prijsgeven van de eigen identiteit. In de verzoening van de uiteenlopende visies ligt de sleutel voor een leerkrachtige toekomst van de school.
- De vakgroepen worden nauwelijks aangestuurd of opgevolgd. De concrete invulling van het takenpakket van de vakgroep loopt - afhankelijk van de betrokken leraren - sterk uiteen. De aansturing verschilt niet enkel per departement maar ook binnen de departementen zelf. Daardoor worden o.a. nascholingsmogelijkheden onvoldoende benut en leerlijnen onvolledig ingevuld. Wel wordt hiervoor door een aantal vakgroepen een beroep gedaan op de expertise van de pedagogische begeleidingsdienst.
- De afsplitsing van de eerstegraadsschool baart een aantal departementen zorgen naar een vlotte doorstroming van leerlingen. Verrassend is in die context evenwel dat er weinig sporen zijn van contacten met de eigen eerste graad. Er wordt zelden of niet samengewerkt met de vakwerkgroepen van die graad of van de andere KOGKA-scholen.
- De school beschikt over alle wettelijke participatieorganen, maar de gevoerde communicatie draagt onvoldoende bij tot de versterking van de gelijkgerichtheid. Niet alle leraren voelen zich betrokken bij het uittekenen van de schoolwerking.
- De school heeft een aantal schooljaren geleden een visie op haar talenbeleid ontwikkeld. Er was echter geen breed draagvlak voor met als resultaat dat er momenteel geen talenbeleid meer is. Het beleid biedt er ook geen structurele ondersteuning voor. Men maakt geen gebruik van de initiatieven rond talenbeleid vanuit de scholengemeenschap. Er is enkel enige aandacht voor de opvang van ex-OKAN-leerlingen (onthaalklas anderstalige nieuwkomers). Tijdens de doorlichting bleek dat de meeste leerlingen en ook heel wat leraren en personeelsleden duidelijk nood hebben aan ondersteuning in het hanteren van algemeen Nederlands voor de communicatie en Nederlands als instructietaal.

- Op vlak van de kwaliteitszorg zijn er een aantal geïsoleerde initiatieven genomen. De school kent geen traditie in het verzamelen en analyseren van gegevens. De kwaliteitszorg (o.a. PDCA²¹-cyclus doorlopen), aangeboden door de scholengemeenschap, kent weinig navolging. Zelfreflectie is onvoldoende ingeburgerd om de werking en de rol van het beleid in kaart te brengen of verbeteracties te initiëren.

5. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

5.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het studiepeil van het specifiek gedeelte van de studierichting tso Chemie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het mentorschap in de aanvangsbegeleiding.

5.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De inrichting en uitrusting van een aantal vaklokalen.
- De implementatie van de leerplanconcepten in een aantal studierichtingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aanvangsbegeleiding op vakniveau.
- De deskundigheidsbevordering.
- De leerbegeleiding.
- De evaluatiepraktijk.
- De rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De ontwikkeling van een breed gedragen schoolvisie en de concretisering ervan.
- De opvolging van de leerplanrealisatie.
- De gelijkgerichtheid tussen en binnen de departementen.
- De aansturing en opvolging van de vakgroepen.
- De verticale samenhang met de eerstegraadsschool.
- Het talenbeleid.

5.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor TV/PV hout in de tweede graad bso Hout.
- De leerplanrealisatie voor TV mechanica/hout en TV/PV hout in de tweede graad tso Houttechnieken.
- De leerplanrealisatie voor TV/PV/stage hout/meubelmakerij/schrijnwerkerij in de derde graad bso Houtbewerking.
- De leerplanrealisatie voor TV hout/mechanica/elektromechanica en TV/PV/stage hout in de derde graad tso Houttechnieken.

6. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 bso Hout		TV/PV hout
Graad 2 bso Houttechnieken		TV mechanica/hout en TV/PV hout
Graad 3 bso Houtbewerking		TV/PV/stage hout/meubelmakerij/schrijnwerkerij
Graad 3 tso Houttechnieken		TV hout/mechanica/elektromechanica

7. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marie-Rose Van Nooten

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Hilde Van De Vliet